

יום ב', כד' בתשרי תשס"א (23 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

קודם כל, ידיעה קצרה מאתמול, כ"ג בתשרי:

בשנת תר"ע (1909-5670), היה זה יום פטירתו של **נפתלי הרץ אימבר**, משורר, שהיה מחבר מילות ההימנון הלאומי, "**התקווה**".

[תאריכון]

היום, **כ"ד בתשרי**, בשנת תרל"ה (1874-5635), יום פטירתו של **ר' אליהו גוטמכר**, ממבשרי תנועת "חיבת-ציון". נודע כבעל-שם ובעל-מופת, ורבים נהרו אליו כדי להתרפא ולהתייעץ. הרב גוטמכר היה בין אלה שהאמינו שעל היהודים לעסוק בעבודה מעשית בארץ-ישראל, ואף להם לחכות באורח פסיבי למשיח. במאמרו "כנגד המתחכמים", אמר: בעוונותינו הרבים, טועים רבים בחושבם שיהיו יושבים בחברת השעשועים, כל אחד כפי דרכו בביתו, ופתאום ייפתחו שערי הרחמים, יעשו מופתים בשמיים ובארץ, וכל ייעודי הנביאים יתקיימו, ויקראו אותם ממקום שבתם.

אבל לא כן הוא!

...מה שרבים מפחדים בעניין יישוב ארץ ישראל שלא יוגמר, מלבד שזה הוא מחסרון בטחון... אני אומר כי העסק בעצם יישוב הארץ הקדושה, לעשות התחלה, להוציא הקרקע מתרדמתה ביד הערבים, ולקיים בה מצוות האפשריות בזמן הזה, ושתתן פריה לעם ישראל – משמחים את השם ברוך הוא בזה, ותתעורר החמלה והחנינה...

על-שמו של הר' גוטמכר נקרא הקיבוץ "**שדה אליהו**" שבעמק בית-שאן. הקיבוץ נוסד ב-1939, במסגרת התיישבות "חומה ומגדל", בידי גרעין של "עליית הנוער" מגרמניה, באדמות "ערידה" שהיו שייכות למסדר הטמפלרים.

[הגאולה בפי חכמי הדורות" / כל מקום ואתר]

בתור "קשירה" אחרונה לחגים בכלל, ולשמחת תורה בפרט, הסיפור הבא:

מתפללי בית כנסת של עניים נתקנאו באחיהם, באי בית הכנסת של העשירים, שהיו שמחים בשמחת תורה, ובין ריקוד לריקוד היו לוגמים מעט יין-שרף (=י"ש) ושמחתם הרקיעה שחקים! אמרו העניים: מה נעשה אנחנו, שאין הפרוטה מצויה בכיסנו. כיצד נוכל גם אננו ליהנות בשמחת תורה מן המשקה היקר הזה...?

קם אחד הגבאים והציע שבתחילת השנה יעמידו באחת מפילות בית הכנסת חבית ריקה. בכל שבת, בבוא המתפללים לתפילת מנחה, יביאו עימם משיירי סעודת הבוקר – כוסית אחת של י"ש! במשך השנה תתמלא החבית, וכשיגיע יום שמחת תורה תהיה גם שמחתם שלימה. ההצעה נתקבלה ברצון. מידי שבת בשבתו הופיעו המתפללים אחר הצהריים לתפילת מנחה, איש איש וכוסיתו בידו, הריקו את הכוסית אל תוך החבית, ובקוצר רוח ציפו לשמחת תורה. הגיע היום המיוחל. עם סיום ההקפה הראשונה, ניגש הקהל בחרדת קודש, מתוך שמחה של מצוה, לפתוח את החבית וללגום לגימה לכבודה של תורה. אך מה גדולה היתה אכזבתם כאשר חיש מהר התברר שהחבית אינה מלאה במשקה המשכר כי אם ב...מים! הביטו המתפללים איש בפני רעהו המומים. המלים נתקו מפיהם. איש לא האשים את חברו. כל אחד ידע שהוא עצמו אשם. התברר כי כל אחד מן המתפללים עשה לעצמו חשבון "הגיוני" ואמר: "אם כולם מביאים משקה, לא יקרה שום נזק אם אני אביא מים". החשבון כשלעצמו היה נכון אלמלי לא חשבו כולם אותו הדבר. למעשה, כל אחד סמך על רעהו ולא ראה צורך למלא חובתו. והתוצאה: חבית מלאה מים...

[ילקוט 'לקח טוב' – ויקרא]

יום נעים!